
MienskipsEnergie: eerlijk voor iedereen

Column

Sybrand Frietema de Vries, initiatiefnemer Ús Koöperaasje

Willen we duurzame energie in onze samenleving een belangrijke plaats geven, dan zullen we er mee moeten leren leven. Dat is een hele opgave. Anders dan een kolencentrale in een afgelegen havengebied heeft duurzame energie meestal een belangrijke lokale component. En bijna altijd zijn de lusten en de lasten daarbij niet eerlijk verdeeld.

Investeren in duurzame projecten is vaak lucratief mede dankzij miljarden subsidie die daar - terecht - aan worden uitgegeven. Maar het werkt lokale ongelijkheid in de hand. Een kleine, rijke groep heeft er veel profijt van, tegelijk hebben omwonenden alleen maar last van die hoge windmolens of dat enorme zonneveld.

Participatie lijkt in zo'n geval een

betere methode en vaak wordt - zeker bij grote windmolenprojecten - individuele burgers de mogelijkheid geboden geld in te leggen. Dat klinkt goed maar uiteindelijk is het ook hier een bovenlaag met geld of ervaring in ondernemen die de vruchten plukt. Er zijn al gemeenschappen waar diepe scheuren geslagen zijn omdat woningeigenaren last hebben van de windmolen die de buurman tienduizenden euro's per jaar opbrengt.

Als we niet oppassen gaat Windpark Fryslân ook deze kant op. Dat grote park in het IJsselmeer wordt ontwikkeld door private partijen. Die hebben de provincie een groot aandeel aangeboden; dat aandeel ter waarde van vele tientallen miljoenen euro's zal vast een mooi rendement kunnen halen. De provincie

denkt erover die deelname in kleinere partjes door te verkopen aan de Friese burgers. Maar dat zal de energie-ongelijkheid alleen maar doen toenemen. Enkele *well-to-do* Friezen met genoeg spaargeld vangen een mooie rente; minder gefortuneerden hebben het nakijken en zien in de windmolens monumenten van door de overheid georganiseerde ongelijkheid.

Op gemeentelijk niveau speelt hetzelfde. Projectontwikkelaars met rijke investeerders achter zich, jagen op stukken gemeentegrond waar zonneweides moeten vrijrijzen. Prima voor de duurzaamheid maar er liggen aan de rand van het dorp wel dertig jaar lang duizenden panelen in de zon te blikkeren. Elke keer als een inwoner z'n hond uitlaat, ziet hij hoe Friese zon getransformeerd wordt in euro's voor de Randstad.

Moeten we dat lijdzaam over ons heen laten komen? Het antwoord op dit soort problemen moet uit de

Elke keer als een inwoner z'n hond uitlaat, ziet hij hoe Friese zon getransformeerd wordt in euro's voor de Randstad

lokale bevolking zelf komen, net zoals dat vroeger - voor het verbod - bij dorpsmolens kon. Het daarbij niet alleen om geld, hoewel dat in krimpde kernen meer dan welkom is. Het gaat juist ook over zeggenschap, over welke locatie geschikt is, over hoe overlast door goede inpassing wordt beperkt, hoe we lasten en lusten met elkaar in

evenwicht brengen. En het gaat ook over gedeelde verantwoordelijkheid, over samenwerken en bouwen aan een duurzame toekomst.

Daarom formuleert - op dit moment - een aantal lokale coöperaties een duidelijk antwoord: MienskipsEnergie. MienskipsEnergie is energie die een dorp of wijk zelf wil, waar het zeggenschap over heeft en waar het - als collectief - ook van profiteert. Burgers worden niet tegen elkaar uitgespeeld maar bepalen samen wat mogelijk is en wat niet. Dat proces geeft ook een beter antwoord aan projectontwikkelaars: in plaats van verstoorde inspraakavonden of dure Raad van State procedures valt er, wel binnen duidelijke grenzen, wellicht zaken te doen met het dorp. En het geeft eindelijk invulling aan dat voor overheden zo lastige begrip: draagvlak.

MienskipsEnergie. Onthoud die naam. Binnenkort vast ook bij u in de buurt.